

Serie Bedrijfsopvolging (2)

10115 BOOMGAARD TER LINDE
OOSTKAPELLE 1996

Tegen het hoofdbedrijf Ter Linde aan, ligt als een extra schaal, de boomgaard met haar bijenvolken en de mooie ruime nieuwe schuur van Boomgaard Ter Linde. De mooie, keurig verzorgde boompjes ordelijk in rijen lijken een bescherming tegen onverhoopte chaos. *Jozien Vos*

In '80 schakelden Piet Korstanje en Heleen van Elsacker, na een flinke omzwerfing, het fruitteeltbedrijf van Piet's ouders nabij Goes om. Ze verdiepten zich in andere bedrijven die bezig waren en nodigden BD voorlichter Ten Siethoff uit. Na een aantal jaren pionieren ontdekten ze dat het ene perceel beduidend beter geschikt was voor fruitteelt dan het andere. Dat was het begin van de zoektocht naar een andere bedrijfsinrichting en uiteindelijk naar een andere plek met betere grond. Piet startte voor een deel gemengd met gras, klaver en zoogkoeien, maar dat bleek niet echt zijn ding, vertelt hij. Hij ontdekte dat hij een gespecialiseerd fruitteeler is, andere dingen kan hij erbij doen, maar daar ligt niet zijn hart. Ze zochten daarop naar samenwerking met een veehouder, vanuit het ideale idee van een gemengd bedrijf.

Het idee deel te willen uitmaken van een groter bedrijfsgeheel, een

organisme, werd sterker. Vanaf het omschakelen was er al contact met Loverendale. In 1991 moest Loverendale het een en ander verkopen om niet failliet te gaan. Piet en Heleen zetten de stap en kochten het huis en Stichting Avalon kocht de 14 ha. grond. De schuur en koeling zijn later gebouwd. Er kwam een echtpaar bij die de afzet regelde. De boomgaard vormde een CV en weer later een VOF.

Economisch is er geen band met Loverendale, deze was toendertijd bijna failliet en in chaos. Er wordt nu mest van hen ingekocht. Ook preparaten maken en kunstzinnige therapie worden samen opgepakt. "Er was een tijd dat er 14 kinderen samen op het erf speelden. Het was fantastisch om hier als gezin te zitten", merkt Heleen op. Opmerkelijk is dat er enkelen de weg van de kunst gegaan zijn. In Domburg staat het museum van de initiatiefneemster van Loverendale Marie Tak van Poortvliet, haar inspiratie werkt blijkbaar nog door.

De verhuizing en nieuwe start bleek een goede stap. De bomen deden het goed en kwamen tot een mooie productie. Het vakmanschap ontwikkelde zich verder. Nu zijn er 5 medewerkers naast Piet en Heleen. Teelt, koelen, sorteren en verkopen hebben ze met elkaar, als bedrijf, in eigen hand.

Het BD karakter toont zich in de boomgaard als organisme, waar Heleen imker is en de bloemen en speciale plekken verzorgt. Het is ingebed in een omgeving die passend is voor een BD bedrijf. De natuurlijke samenhang van zee, duingebied, polder, maken het tot een fantastische

plek. Het heeft iets heel gezonds, stellen beiden. Piet ervaart hier minder tegenslagen dan op zijn eerste bedrijf.

Piet en Heleen wilden hun grond vrij houden van economische waarde. Het is niet de bedoeling de grond krampachtig in de familie te houden, stelt Piet, die het bedrijf zelf van zijn vader overnam. Zijn eigen familie had hier dan ook moeite mee. Maar Piet en Heleen voelen zich verbonden met Loverendale, daar is zoveel geld en grond gegeven om een idee te verwezenlijken. Zij hebben samen met vrienden, de Stichting Avalon opgericht. Zij kopen de grond en zorgen dat het BD blijft. Boomgaard Ter Linde heeft de grond in erfpacht. Dit idee is niet nieuw, de uitvoering wel. Naarmate er meer schenkingen komen, gaan de lasten naar beneden. Zo daalde de erfpachtscanon van rond de € 1000 per hectare in 1992 tot € 350 in 2006. Het is de bedoeling dat Avalon verder groeit en er is inmiddels een ander bedrijf gekocht.

Zij hebben niet voor Biogron en Triodos gekozen. Grond moet geen handelswaarde meer hebben, zegt Piet, dat was bij Biogron wel het geval. Je kunt je grondprijs in Nederland niet verrekenen in je product, iets wat wel de gedachtegang van Triodos was. Avalon koos daarom aanvankelijk voor de Rabobank. Met de aankoop van een tweede bedrijf kwam Triodos weer in beeld.

De kinderen van Piet en Heleen hebben hun eigen bestemming gevonden en voelen er niet voor het bedrijf over te nemen. Een van hun is doorbrekend kunstenaar.

Nu Piet en Heleen wat ouder worden, komt de vraag wil ik nog iets anders, wil ik fruitteler blijven. Die vraag vormt voor hun een reden om uit te kijken naar iemand die 't bedrijf wil overnemen. Piet zou moeten rooien en opnieuw inplanten, "maar dan moet er over 10 jaar ook iemand zijn die er verder mee gaat. Dus ik moet er mee bezig zijn..." En dat zijn ze, maar het is nog te prematuur om daar veel over op papier te zetten. "Je kunt een bedrijf op vele manieren overdoen", vervolgt Piet. Het liefst zou hij iemand inwerken. In de stroom mee laten gaan, om dan later eigen keuzes te maken. Het zou mooi zijn als het iemand is die er iets mee heeft, die ermee vergroeid is.

Wat is daarvoor nodig?

Piet antwoordt zoekend. "Het is belangrijk dat je er woont." Piet zelf mag graag zonder directe aanleiding door de boomgaard lopen. "Je bent dan met die plek bezig. Je geeft je omgeving vorm, je plant hagen. Daar eet je niet direct brood van, maar het draagt bij aan het geheel."

Wat is het dat hij loslaat?

"Vertrouwen maakt 't makkelijker", zoekt Piet. "Het is moeilijk te omschrijven. Het is iets wat je zelf hebt gecreëerd. Het is niet alleen een gedachte, het is heel erg materieel geworden. Het is iets waar je zorg voor hebt gehad, dan houdt het op. De ontwikkeling van zo'n plek uit handen geven is het meest prominent. Net als kinderen die de deur uitgaan." Heleen deelt het gevoel.

"De jonge aanplant, daar zit je met je neus bovenop om te zien of 't wordt wat je je voorgesteld had. Soms gaat 't wel zo, soms niet. Daar stel je je teelthandelingen op in. Er kristalliseren zich vragen uit, waar je bewust of onbewust mee op pad bent. Oplossingen dienen zich vroeg of laat aan. Je komt ze elders tegen. Een inval. Oh ja?"

En straks? Voor de plek zou Heleen graag blijven, de zorg voor de bijen, planten, vogels, natuurwezens. Maar Piet zou ook nog wel sinaasappels kunnen gaan telen? We drinken er een glaasje heerlijk Ter Linde sap op, met een heldere kleur en zachte frisse smaak.

Hier spelen de elementen.

- Het ideaal, gewaarborgd door Avalon, samen met de grond.
- Financieel is dit bedrijf goed over te nemen door de constructie met Avalon.
- Het bedrijfsorganisme als geheel, tegen het gemengde bedrijf Ter Linde aan.
- De contacten met anderen, afzet en verwerking.
- Loslaten van een tastbare levende vruchtbare creatie.
- Overname door mee gaan in de stroom van het bedrijf om later een eigen koers te gaan varen.

